

Svobodová, Iva

Úvodem

In: Svobodová, Iva. *Morfologie současného portugalského jazyka. I, Slovní druhy neslovesné*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 7-8

ISBN 978-80-210-7007-3; ISBN 978-80-210-7010-3 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130713>

Access Date: 21. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ÚVODEM

Skripta Morfologie současného portugalského jazyka I jsou určena zejména posluchačům portugalského jazyka ÚRNL FFMU v Brně, kteří navštěvují přednášky a semináře portugalského jazyka a jazykovědy. Mohou je však využít také posluchači jazykových škol se základními znalostmi portugalského jazyka a také všichni zájemci o obecnou jazykovědu, protože naším cílem nebylo vytvořit jen školní či školsky psanou učebnici nebo normativní mluvnici portugalského jazyka v její kodifikované a spisovné podobě. Cílem bylo podat pohled na cizí jazyk v jakési abstraktnější rovině, tedy z hlediska povahy jazykového systému.

K takovému popisu jazyka, který by byl přijatelný pro české či slovenské posluchače, jsme se nechali inspirovat lingvisticky interpretační *Mluvnici španělského jazyka*, kterou napsali autoři doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D. a prof. PhDr. Bohumil Zavadil CSc., a jejíž metodologii a terminologický aparát jsme také v těchto skriptech použili. Metoda, kterou autoři aplikovali ve svém díle, nám poskytuje obecný, systematický, přehledný a jasný model popisu jednoho románského jazyka v kontextu české lingvistiky, tedy v kontextu strukturálně funkčního pojetí pražské školy, jejíž poznatky pak autoři skloubili s poznatky současné teoretické gramatiky španělského jazyka.

Tato kombinace vyústila v originální vědecký popis gramatiky španělského jazyka, který jej přibližuje našemu mateřskému jazyku (popř. slovanským jazykům obecně) a odpovídá tak na řadu otázek, na něž je velmi těžké nalézt odpovědi v jiných zdrojích komparativní lingvistiky. Proto bychom chtěli rozšířit řadu takto popsáných románských jazyků také o portugalsčinu.

Další výhodou tohoto modelu je ta, že popisuje jazykový systém uceleně, protože se neomezuje jen na postizení dominantních vlastností jazyka, ale snaží se o popis také periferních konstrukcí a jevů, které přesahují rámec stereotypního vnímání jazyka. Zmíněná mluvnice podává podrobný a komplexní popis také tím, že do něj zahrnuje různé pragmaticko-lingvistické faktory, jako je aspekt diatopický či aspekt diafazický.

V těchto skriptech jsme se snažili o podobně kombinovaný popis. Vycházeli jsme z modelu B. Zavadila a P. Čermáka a ten jsme skloubili s teoretickými poznatky současné portugalské gramatiky, která je popsána v mluvnicích portugalského jazyka: *Gramática da Língua Portuguesa* a *Nova Gramática do Português Contemporâneo*. Mimo tyto zdroje byly použity obecnělingvistické práce a výsledky jazykových výzkumů českých romanistů, hispanistů a portugalistů, PhDr. Jana Hricsiny, Ph.D., PhDr. Jaroslavy Jindrové,

Ph.D., Mgr. Petry Svobodové, Ph.D. a Dr. Joaquina Ramose, Mgr. Petra Stehlíka, Ph.D. a Mgr. Ivo Buzka, Ph.D. V obecných charakteristikách jednotlivých slovních druhů jsme vycházeli také z obecně lingvistických prací a monografií prof. PhDr. Adolf Erharta, DrSc. („Základy jazykovědy“) a Prof. PhDr. Františka Čermáka, DrSc. („Úvod do obecné jazykovědy“).

Tento první díl skript nabízí posluchačům podrobný morfologický popis gramatických kategorií podstatných jmen, přídavných jmen, zájmen a číslovek. Ostatní slovní druhy, tedy slovesa, předložky a spojky jsou zde popsány jen stručně s tím, že o nich bude podrobněji pojednáno v dalším díle skript: *Morfologie současného jazyka II - Portugalské sloveso* a ve skriptech *Sintaxe da Língua Portuguesa*.

Veškeré příklady uvedeny v jednotlivých kapitolách a dokumentující jednotlivé morfologické jevy jsou psány podle nového pravopisu (2009), který přes veškeré nedostatky je nutno do budoucna respektovat. Z důvodu přechodného období, které platí do roku 2016 a v některých zemích i do roku 2019, jsme se rozhodli, že v poznámkách pod čarou budeme uvádět u změněné slovní zásoby obě dvě varianty.

Autorka děkuje recenzentovi PhDr. Janu Hricsinovi, Ph.D. a také doc. PhDr. Petru Čermákovi, Ph.D. a prof. PhDr. Bohumilu Zavadilovi CSc. z Filozofické fakulty UK v Praze za vytvoření tak cenných podnětů a zdrojů, jako je jejich výše zmíněná *Mluvnice španělského jazyka*, ale také za velmi cenné připomínky, které přispěly ke zdokonalení této publikace jak po stránce obsahové, tak po stránce formální.